

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Voluptate[m] animi multo iucu[n]diore[m] e[ss]e q[uam] corporis c. xvii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

sequatur. Quicumque ergo cupit læte, & iucundæ absque dolore uiuere, caueat ne uiuat luxuriose. Hactenus Platonis. Ad probanda insuper huius uitæ commoda, si placet, Metelli quoque Numidici grauis, ac disertus uiri testimonium producamus. In ea namque oratione, quam in celsura sua ad populum Romanam de ducendis uxoribus habuit, ita elocutus ferunt. Si sine uxore (inquit) possemus. Quirites esse, profecto libenter oēs ea molestia careremus, sed quoniam ita natura comparatum est, ut neque cum illis satis commode, neque sine illis ullo modo uiui possit, salutis perpetuæ potius, quam breui uoluptati consulendum est. Vide quales quomodo Romani instanti per ea tempora propter molestias coniugiorum abhoruerint à ducendis uxoribus, ut necesse fuerit hortari eos publice per Censorem ad matrimonia capefcenda, non ob aliquod priuatum commodum, sed propter defectum populi ad communem utilitatem. Sapienter sane appellauit Metellus cœlibatum uoluptatem: & maximum commodum dixit esse carere uxore: non quod ethnicus homo, quæ esset uirtus castitatis: neque quod ullum premium putarit esse uirginitatis: sed ab ipsa solum natura edoctus norat cœlibatum nuptiis fœlicitate longe præstare. Quin etiam Epicurus ipse tantus uoluptatis assertor præcipit in eunda raro coniugia: quæ multis essent referta incommodis, uoluptati quam assererat, infensis. Dicebat. nam in his rebus hac usurum esse compensationem sapientem, ut ipsam etiam uoluptatem supergiat, si ea plus doloris allatura sit, quam iucunditatis: ut est uidere in his, quæ ad uenereorum usum pertinent.

Voluptatem animi multo iucundiores esse quam corporis. Cap. XVII.

IS quoque Epicurus iucundissima quæque (quæ sunt) in corpore iudicentur ad animum tamen transferre

da esse censebat, quoniam corpus tabet, sed gaudet, dum
 presentem sentit uoluptatem, & non amplius, at animus
 prospicit etiam uenientem, & perceptam semel e me-
 moria effluere non permittit. Sapienter hæc sanè dicta,
 à quocunque dicantur, etiam si ab Epicuro, iucundio-
 res scilicet esse animi uoluptates, quàm corporis. Quã-
 obrem falluntur sanè molles, & uoluptarii homines, qui
 sensu corporis, magis, quàm iudicio animi æstimant pro-
 bantque, uel damnant uoluptatem. Nam si uelimus eã
 animo potius (ut par est) quàm corpore metiri, nec de-
 cipi sensu, nihil profecto nobis erit iucundius, quàm abesse
 a ueneris uoluptatibus, & tranquillo ac iucundo ocio
 solitudinis perfrui: atque simul & animi & corporis cu-
 iuscunque generis libertate potiri: quam quidem iucun-
 ditatem non uisi experti norunt. Multo enim suauior
 est honesta uoluptas, quæ ex hac libertate animo com-
 paratur, quàm ea quæ cum libertatis iactura ex libidi-
 nis usu innumeris molestiis corporis sensu percipitur.
 Quidnam quæso nocturna illa solitudine tranquillius,
 Quid nocte silenti silentio ipso suauius? Quid per æstum
 gratius (uel si palæis cubites) quàm per totius lectuli spatia iac-
 tare pedes, iactare brachia, & pro libito uel reiicere, uel
 ad se stragula trahere? Et quod etiam maius est tuto quies-
 cere, & sine uisis somniorum molestiis placatissimas ag-
 gere noctes: nec nisi naturali somno exaturatum sub lu-
 cem excitari uiuereque suo more ut uelit? Id optime no-
 rat Q. Cicero, M. T. Ciceronis frater, de quo ipse Cice-
 ro sic ad Atticũ suũ scribit. Quintus ab ducenda uxore
 sic abhorret, ut quicquid libero lectulo neget esse iucundius.
 Atqui sanè lasciuus hic quispiam non ex iudicio ratio-
 nis, sed ex suo affectu aliter sentiet, quod abesse uideat ab
 hac iucunditate, quod ipse existimat potissimum, præ-
 potentem scilicet ueneris uoluptatem, propter quam
 perpetiendas omnes molestias, & perferenda cuncta

DE MOLESTIIS CONIV.

incommoda sibi peruersa licet mente proponit. Verum quanto rectius coelebs, qui recti animi iudicio ductus nunquam optandum censet, quod tanti constet; neque habendum ullo pacto in bonis, quod tantis redimatur incommodis, neque dulce putandum quod tanta amaritudine misceatur: & tot molestiis refertum scateat. Coelebs nanque sicut abest a uoluptate ueneris: sic eadem ratione procul abest à multis, et magnis ærumnis, quas affert ipsa uoluptas: nam (ut aiunt) sicut nec meli, ita nec apes. Vnde amator ille Plautinus. I actor inquit, crucior, agitor, uxor, ui amoris totus miser. Satis ergo constat (ut arbitrator) propagandi causa potius, quam uoluptatis, iuxta Metelli sententiam ac secundum consilium rationis incundas esse connubii molestias: sapientis alioqui carere uxore multo iucundius esse: quicquid sentiant impudici. Verum quia hoc tempore minime uerendum est, ne præ nimio studio castitatis destituantur mundus cultoribus, quoniam pauci admodum sunt, qui delectentur castitate, & pene innumeri, quibus neque uxores quidem, præ libidinis intemperantia sufficientes multo potius est habendum Christi nostri Dei consilium, quam Metelli, quando ad cœlestia regna tendentibus relinquendam uxorem, & præcingendos lumbos et lucernas concinnandas mandauit, ut mundities scilicet niteat castitatis in corpore, et lumen resulgeat ueritatis in operatione quod per lumbos, lucernamque uolebat seruator noster intelligi.

Voluptates cuiuslibet honesto negotio esse impedimento, nec decere sacerdotes uxoribus uti. Cap. XVIII.

ET enim quid mirum si uiris religiosis, et clericis, ab uxore, et ab omni libidine continendum sit: qui tantopere officere soleant uoluptates rebus agendis, ut